

RAADSINFORMATIEBRIEF

28 SEP 2017

	Nummer griffie	:	
	Zaaknummer	:	767826
	Documentnummer	:	767837
Van	: College van burgemeester en wethouders		
Aan	: de leden van de gemeenteraad		
Onderwerp	: Participatie en integratie van statushouders		

Verantwoordelijke portefeuillehouders: Drs. T.H.R. Zwiers en E. Schoneveld
--

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u graag over de inzet die wij plegen in het kader van de integratie en participatie van statushouders in onze gemeente. Meer specifiek informeren wij u daarbij over aanpak statushouders waaraan onze gemeente deelneemt. De uitvoering hiervan wordt vormgegeven door het Werkplein Hart van West-Brabant. In deze raadsinformatiebrief leest u meer over de achtergrond, uitvoering en verwachte resultaten van de aanpak.

Inleiding

De afgelopen jaren is de toestroom van statushouders sterk toegenomen. Zoals de gemeenteraad in september 2016 heeft uitgesproken tijdens de commissiebehandeling BM zetten wij daarbij in op onze wettelijke taak. De commissie heeft tevens uitgesproken graag een notitie te ontvangen met aandacht voor eventueel extra inzet op de gebieden scholing en de verbinding met de arbeidsmarkt. Doordat er in de eerste helft van 2017 extra aandacht nodig was om de huisvesting van statushouders duurzaam in goede banen te leiden is er vertraging opgetreden in het aanbieden van deze notitie. Wel zijn er stappen gezet om de integratie en participatie van statushouders te bevorderen. Daarover informeren wij u graag.

Gemeentelijke opgave

Met name in 2016 was de gemeentelijke opgave om statushouders te huisvesten erg hoog: 94 personen. Vanwege de beschikbare woningvoorraad bleek het niet haalbaar om de taakstelling volledig in 2016 in te vullen. Begin 2017 zijn daarom de laatste statushouders behorende bij de taakstelling 2016 gehuisvest. Tegelijkertijd hebben we ingezet op een duurzaam huisvestingsbeleid waarbij herhuisvesting van statushouders (bijvoorbeeld bij gezinshereniging) wordt vermeden. Dat heeft er toe geleid dat we op dit moment zelfs voorlopen op schema om de taakstelling voor 2017 tijdig te behalen.

Participatie en integratie

In 2017 zijn diverse initiatieven ontplooid die bijdragen aan participatie en integratie van statushouders. U heeft hierover eerder via de bestuursrapportages en jaarrekening informatie ontvangen.

Participatieverklaringstraject

Vanaf medio 2017 wordt verwacht dat alle vluchtelingen in Nederland een 'participatieverklaring' tekenen. Deze verklaring is bedoeld om vluchtelingen te wijzen op de rechten, plichten en fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving. De verantwoordelijkheid voor deze verklaring ligt bij de gemeenten. De uitvoering in onze gemeente is in handen van Stichting Vluchtelingenwerk. De eerste bijeenkomsten zijn in december 2016 van start gegaan; in oktober 2017 rondt de tiende groep statushouders dit traject af.

Het traject dat statushouders in onze gemeente volgen bestaat uit 6 bijeenkomsten:

- De eerste bijeenkomst bestaat uit een introductie en inzicht in de praktijk van de vier kernwaarden *vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en participatie*.
- In de tweede bijeenkomst komen de grondwet en de rechten en plichten in onze samenleving aan bod.
- Tijdens de derde bijeenkomst krijgen de deelnemers een rondleiding door de gemeente en bezoeken diverse instanties, waarbij zij toelichting krijgen over de functies en belang van deze instanties voor de lokale samenleving.
- De vierde module is een aanvullende module over het Nederlandse en Moerdijkse gezondheidssysteem.
- Ook de vijfde module is een aanvullende module; de deelnemers krijgen informatie over hoe zaken rondom werk en onderwijs zijn georganiseerd.
- Tijdens de zesde en laatste bijeenkomst wordt de participatieverklaring in het gemeentehuis ondertekend

De deelnemers doen op twee momenten gedurende het traject het gemeentehuis aan: als onderdeel van de rondleiding bezoeken zij ook het gemeentehuis, en krijgen hier informatie over de werking van de lokale democratie door een lid van uw college. Ook gaan wij dan met de deelnemers in gesprek over waar zij tegenaan lopen en wat van hen verwacht wordt als inwoners van de gemeente.

Aanpak statushouders door het Werkplein

Zodra statushouders ingeschreven zijn in de gemeente hebben zij tevens recht op sociale voorzieningen. Zij worden tevens opgenomen in het bestand van het Werkplein. In de praktijk is gebleken dat statushouders bij het Werkplein veelal automatisch in doelgroep C ('niet bemiddelbaar en geen arbeidsperspectief') terechtkomen. Dat heeft meerdere oorzaken, onder andere de lange periode waarbij geen betaalde arbeid is gegenereerd gedurende vluchtperiode en verblijf in AZC, taalbarrière en mogelijk psychische problematiek. Bovendien wordt de periode van inburgering veelal niet besteed aan het zoeken naar werk en is er vaak een grote onbekendheid met hoe de Nederlandse maatschappij werkt. De klantmanagers van het Werkplein hebben gezien hun caseload onvoldoende gelegenheid om de statushouders intensief te kunnen begeleiden.

De gemeenten Etten-Leur, Halderberge en Roosendaal hebben in 2017 samen met het Werkplein de 'pilot statushouders' opgezet. Naar aanleiding van deze pilot is een evaluatie gedaan. Hieruit blijkt dat het effectief is om een specifieke aanpak in te richten voor de doelgroep statushouders. Er is in deze periode een intensieve aanpak toegepast waarbij 50 kandidaten gesproken en in beeld gebracht zijn. In 6 maanden tijd is 90% van deze groep mensen geactiveerd: zij verrichten activiteiten waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt is verkleind.

Onlangs is door de bestuurders van de D6 gemeenten besloten om de aanpak uit te breiden onder de 'D6' gemeenten. De aanpak omhelst dat de statushouders onder behandeling komen van een toegewijde klantmanager. Er wordt uitgegaan van een traject van gemiddeld 6 maanden per kandidaat. Hierna zal de kandidaat worden overgedragen aan de reguliere klantmanager. Belangrijk is dat er naast een warme overdracht per statushouder ook extra kennisoverdracht / training wordt gegeven aan de klantmanager over de specifieke begeleiding van deze doelgroep. De toegewijde klantmanager heeft maximaal 50 kandidaten in de caseload om zo voldoende ruimte te hebben om intensief klantencontact te bewerkstelligen. Doelgroep van de aanpak is alle bij het Werkplein ingestroomde statushouders uit 2016, 2017 en 2018, waarbij voor 2018 een prognose is gehanteerd betreffende de verwachte instroom. Het is de verwachting dat 90% van de deelnemers wordt geactiveerd.

De gemeente Rucphen neemt niet deel aan de aanpak van het Werkplein Hart van West-Brabant en kiest voor een andere aanpak. De resultaten van de aanpak worden na een jaar vergeleken met de resultaten in Rucphen. Indien dit tot bijstelling of wijziging van de aanpak noopt zullen wij u hierover vanzelfsprekend informeren.

De begrote kosten voor de aanpak bedragen voor Moerdijk € 60.819. Voor de financiering stellen wij voor om rijksmiddelen vanuit de decentralisatie-uitkeringen verhoogde asielinstroom in te zetten¹. U ontvangt hiertoe van ons een voorstel bij de 2^e bestuursrapportage 2017. Uiteraard houden wij u via de bestuursrapportages tevens op de hoogte van de voortgang van deze aanpak statushouders door het Werkplein Hart van West-Brabant.

Het is onze verwachting dat met deze pilot de perspectieven van statushouders op werk toenemen en dat tevens de maatschappelijke participatie erdoor wordt bevorderd. Naast het maatschappelijk rendement zal deze aanpak uiteindelijk moeten resulteren op besparing van uitkeringslasten.

Onderwijs en opleiding

Onderwijs en opleiding omvat drie categorieën: voorschoolse educatie, scholing aan kinderen en jongeren en inburgering en volwasseneducatie.

Voorschoolse educatie

Kinderen van statushouders hebben een verhoogd risico op taalachterstand. Zij vormen dan ook doelgroep voor voor- en voorschoolse educatie. In de Lokaal Educatieve Agenda 2017 zijn onder andere de aanpak van taalachterstand bij jonge kinderen en de vergroting ouderbetrokkenheid van anderstalige ouders van kinderen met een vve-indicatie benoemd als actiepunten.

Aanpak taalachterstand bij jonge kinderen

Doel	Opbrengst	Interventies	Stand van zaken
Taalachterstand bij jonge kinderen verminderen voordat zij naar groep 1 gaan.	In het peutervolgsysteem is op het onderdeel praten een kleinere ontwikkelingsachterstand te constateren bij een peuter die van 2 jaar een vve aanbod krijgt ten opzichte van een peuter die het aanbod met 3 jaar krijgt.	Overzicht houden van het aantal en de spreiding anderstalige kinderen in de voorschoolse voorzieningen. Onderzoek naar de verruimen van het aantal vve plaatsen voor 2-jarigen.	Er is geen wachtlijst, zodat alle 2-jarige anderstalige kinderen een vve plaats kan worden aangeboden.

¹ Vanuit de decentralisatie-uitkeringen 'verhoogde asielinstroom – partieel effect' en 'verhoogde asielinstroom – participatie en integratie' zijn rijksmiddelen beschikbaar gesteld in 2016 en 2017. De precieze omvang hangt af van het uiteindelijke aantal statushouders en bedraagt voor 2017 maximaal € 108.256 (partieel effect) en € 60.093 (participatie en integratie).

Vergroting ouderbetrokkenheid van anderstalige ouders van kinderen met een vve indicatie

Doel	Opbrengst	Interventies	Stand van zaken
Betrokkenheid van anderstalige ouders vergroten in de voorschoolse situatie, zodat het vve programma ook in de thuissituatie kan worden opgepakt.	Verbetering van het contact tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders van anderstalige peuters.	Start van een pilot ouderbetrokkenheid bij een aanbieder van voorschoolse educatie in Zevenbergen. Na evaluatie deze blauwdruk uitrollen naar de andere voorschoolse voorzieningen die te maken hebben met anderstalige ouders.	De eerste pilot bij peuteropvang De Boemeltjes is afgerond. Dit najaar wordt de pilot verbreed naar de kleutergroep van De Boemerang en wordt een nieuwe pilot gestart op De Peutertoren.

Het is niet mogelijk om precies aan te geven hoe veel aantallen kinderen van statushouders gebruik maken van het vve-aanbod; dit wordt immers niet apart geregistreerd. In 2017 is er wel een daling te zien van het aantal bezette vve-plaatsen. Tevens zijn er signalen dat ouders die moeten inburgeren gebruik maken van kinderopvang in plaats van vve-voorzieningen omdat er meer opvanguren nodig zijn.

Scholing van kinderen en jongeren

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor onder meer het leerlingenvervoer van de in de gemeente gevestigde kinderen van statushouders (mits zij aan de voorwaarden in de verordening leerlingenvervoer voldoen). Scholen zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en het ministerie van OCW voor de bekostiging hiervan. Voor schoolgaande kinderen is gedurende de eerste twee jaar dat zij in Nederland zijn extra bekostiging van de basisschool mogelijk. De aanpak taalachterstand van anderstalige leerlingen in zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs zijn actiepunten in de Lokaal Educatieve Agenda.

Aanpak taalachterstand van anderstalige leerlingen in het po

Doel	opbrengst	interventies	Stand van zaken
Voorkomen van onderwijs(taal) achterstanden bij kinderen in het primair onderwijs	Verbetering van de taalontwikkeling van anderstalige leerlingen bij (de volledige) terugkeer in het reguliere onderwijs	Onderzoek of een specifieke voorziening voor anderstalige leerlingen in de gemeente Moerdijk noodzakelijk is en hoe deze vorm moet worden gegeven.	Stichting De Waarden heeft nu een jaar geëxperimenteerd met een Taalklas. De 20 deelnemers aan het eerste jaar hebben hun gestelde leerdoelen bereikt. Continuering van deze Taalklas in 2017-2018 is gegarandeerd. Onderzocht wordt de structurele financiering. Een tweede Taalklas is inmiddels gestart in OBS De Springplank.

Aanpak taalachterstand van anderstalige leerlingen in het vo

doel	opbrengst	interventies	Stand van zaken
Voorkomen van onderwijs (taal) achterstanden bij kinderen in het voortgezet onderwijs	Uitwisseling van aanpak tussen het po en vo als het gaat om de begeleiding van anderstalige leerlingen.	Onderzoek of NT2 opgeleide leerkrachten in het po ook inzetbaar zijn in het vo of dat een leerling vo tijdelijk kan worden begeleid vanuit het po.	In de LEA werkgroep anderstalige kinderen/leerlingen komt de uitwisseling tussen po en vo op gang. Leerkracht van de Taalklas zijn bereid om een toelichting te geven op de gebruikte lesmethoden en toetsingsinstrumenten.

De afgelopen periode komen signalen binnen van kinderen van statushouders die tegen problemen aanlopen vanwege taal- en/of spraakachterstand. Door de schoolbesturen wordt gekeken op welke manier gezorgd kan worden dat kinderen geen verdere achterstanden oplopen vanwege bestaande achterstanden.

Inburgering en volwasseneneducatie

Statushouders dienen binnen 3 jaar het inburgering- of het vrijstellend examen te behalen. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om de participatieverklaringstraject dat onderdeel is van de Wet Inburgering. Niet-inburgeringsplichtigen (vanwege een vrijstelling of vanwege het behalen van het examen) kunnen een beroep doen op het NT2 (Nederlands als Tweede Taal) onderwijs. Binnen de arbeidsmarktregio, onder leiding van de contactgemeente Breda, worden afspraken gemaakt over dit aanbod op grond van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Als onderdeel van de aanpak statushouders door het Werkplein wordt afstemming gezocht met taalaanbieders over de lesmomenten, zodat zowel taalverwerving als beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt optimaal worden gefaciliteerd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

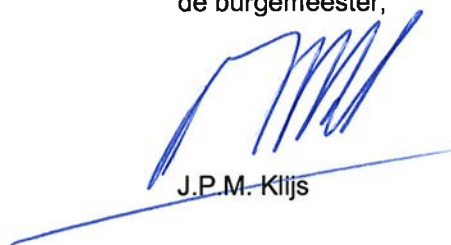
Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

P.A.M. van Bavel

J.P.M. Klijs